

## **BİR GRUP AMATÖR FUTBOLCUDA BAZI DEĞİŞKENLERLE BENLİK SAYGISI, DEPRESYON VE KAYGI DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

S Halime Aslan\*, R Oğuz Aslan\*\*, Z Nazan Alparslan\*\*\*

### **ÖZET**

Bu çalışmada amaç bir grup amatör futbolcuda bazı değişkenlerle depresyon, kaygı ve benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Çalışmaya 145 amatör futbolcu katılmış; Beck Depresyon Ölçeği, Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Sonuçta futbolcunun mesleğiyle benlik saygısı arasında ilişki olduğu bulunmuştur. Haftalık antrenman sayısı ile kaygı, son bir yıl içinde geçirilen spor yaralanmasıyla depresyon puanları arasında ilişki vardır. Antrenmanda yaralanma geçirenlerde sürekli kaygı, ağır yaralanma geçirenlerde ise durumluk kaygı puanları daha yüksektir. Futbolcuların benlik saygısı, depresyon, durumluk ve sürekli kaygı puanlarının birbirleriyle korrelasyon gösterdiği belirlenmiştir.

**Anahtar sözcükler:** Amatör futbolcu, depresyon, durumluk kaygı, sürekli kaygı, benlik saygısı, sosyodemografik değişkenler, spor yaralanması, antrenman.

---

\* Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Kocaeli

\*\* Adana Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu, Adana

\*\*\* Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Biyoistatistik Anabilim Dalı, Adana

## SUMMARY

### THE RELATIONSHIPS OF SOME VARIABLES TO THE LEVELS OF SELF-ESTEEM, DEPRESSION AND ANXIETY IN A GROUP OF AMATEUR FOOTBALL PLAYERS

*The aim of this study was to investigate the relationships of some variables to the levels of depression, anxiety and self-esteem in a group of amateur football players. Amateur football players (n=145) participated in the study. Beck Depression Inventory, Spielberger State and Trait Anxiety Inventories and Rosenberg Self-Esteem Scale were used. As a result, the occupation of the football player was found to be associated with self-esteem. There was a relationship between the scores of anxiety and weekly training-days, and between the scores of depression and sports injuries in the last year. Those who were injured during training had higher scores of trait anxiety and those with more severe injuries had higher scores of state anxiety. The scores of self-esteem, depression and anxiety of the football players were found to be correlated with each other.*

**Key words:** *Amateur football players, depression, state anxiety, trait anxiety, self-esteem, sociodemographic variables, sports injury, training.*

## GİRİŞ

Son yıllarda, spor etkinliklerine katılım ve egzersizin kişinin ruh sağlığı üzerine olumlu etkileri olduğu sıkça bildirilmiştir (3,6). Düzenli spor etkinliklerine katılmanın kişide toplumsallaşmayı arttırıp toplumsal yalıtılmayı (izolasyonu) azalttığı bildirilmektedir (13). Egzersiz kişiye düşmanlık duygularını toplumsal açıdan kabul edilebilir bir biçimde boşaltması, duygusal gerginliğini azaltması ve olumsuz düşüncelerinden uzaklaşması için fırsat vermektedir (7,15). Ayrıca fiziksel egzersizle katekolamin ve endojen opiatların nörotransmisyonu değişmekte ve nöroendokrin olarak uyarılma durumu yaratılmaktadır. Egzersiz kaslarda gevşeme yapmakta; glükoneogenezle ortaya çıkan yağ asitleri gibi stresle ilişkili ürünlerin egzersiz sayesinde yakılması kolaylaşarak, detoksifikasyonu sağlanmaktadır (2,3). Böylelikle egzersiz hem fizyolojik hem de bilişsel düzeyde stresle başa çıkma da yardımcı olmaktadır.

Çalışmalar spor etkinliklerine katılanlarda depresif belirtilerin ve kaygının daha düşük, benlik saygılarının ise daha yüksek düzeylerde olduğunu (2,5,7) göstermektedir. Spor etkinliğine daha çok zaman ayıran ve bu etkinliklerde daha çok enerji harcayan kişilerde depresyon gelişme riskinin daha düşük olduğu gösterilmiştir (13). Ancak kimi zaman spor etkinlikleri sırasında ortaya çıkan yaralanma ve buna bağlı spordan uzak kalma gibi etkenler depresyon ve kaygıya yol açabilmektedir (16). Özellikle ağır spor yaralanması geçirenlerde depresif belirtilerin daha yoğun olduğu bildirilmektedir (16). Smith ve ark.'nın çalışmasında spor yaralanması sonrasında depresyonun değerlendirilmesinde tek önemli belirtecin yaralanmanın ciddiyeti olduğu belirtilmektedir (14). Bu çalışmada amaç Adana Amatör Futbol Ligi'ne katılan takımlarda bir grup futbolcuda benlik saygısı, depresyon, durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile kimi sosyodemografik ve spor yaşamlarıyla ilgili değişkenler arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır.

## GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışmaya Amatör Futbol Ligi'ne katılan Adana takımlarının futbolcularından 145 kişi katılmıştır. Futbolcuların yaşları 18-34 arasında değişmekte olup, yaş ortalamaları  $20.8 \pm 4.1$ 'dir. Çalışmanın amacı açıklandıktan sonra, gönüllü olanlar anket formunu ve ölçekleri antrenman öncesi doldurmuşlardır. Çalışma verilerini maçlarda alınan sonuçların etkilememesi amacıyla, anket formları ve ölçekler sezon başında doldurtulmuştur. Kullanılan ölçme araçları şunlardır:

1. *Anket formu*: Tarafımızdan hazırlanan bu formda futbolcuların yaşı, eğitim düzeyi, medeni durumu, işi, lisanslı olarak futbola başladığı yaş, haftalık antrenman sayısı, son bir yıl içinde geçirdiği spor yaralanmasına ait bilgiler yer almaktadır.

2. *Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ)*: Depresyonda görülen duygusal, bilişsel ve motivasyonel belirtileri ölçen 21 maddelik öz bildirim türü bir ölçektir. Maddeler 0'dan 3'e kadar depresyonun ciddiyetine göre sıralanmıştır. Ölçeğin amacı depresyon tanısı koymak değil, belirtilerin düzeyini nesnel olarak sayılara dökmektir. Ölçeğin Türkçe'de geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır (8,9).

3. *Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri (SDKE ve SSKE)*: Her biri yirmişer maddelik dörtlü likert tipi puanlanan iki ölçekten oluşmaktadır. Durumluk Kaygı Envanteri bireyin belirli bir anda ve belirli koşullarda kendisini nasıl hissettiğini betimlemesini,

içinde bulunduğu duruma ilişkin duygularını dikkate alarak yanıtlamasını gerektirir. Sürekli Kaygı Envanteri ise bireyin genellikle nasıl hissettiğini betimlemesini gerektirir. Türkçe'de geçerlik ve güvenilirlik ve norm çalışmaları yapılmıştır (12).

4. *Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RBSÖ)*: 12 alt kategoriden oluşmaktadır; ancak istenildiğinde alt kategoriler ayrı ayrı kullanılabilir. Ülkemizde geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çuhadaroğlu tarafından yapılmıştır (4). Bu çalışmada RBSÖ'nin sadece benlik saygısı alt kategorisi kullanılmıştır. Bu alt kategoride 10 madde yer almaktadır. Değerlendirmede 0-1 puan arası yüksek, 2-4 puan arası orta, 5 ve üzerindeki puanlar düşük benlik saygısını göstermektedir (4).

İstatistiksel değerlendirmeler SPSS-X for Windows paket programında t-testi, khi kare, varyans analizi ve Pearson Korrelasyon Analizi kullanılarak yapılmıştır.

## BULGULAR

Futbolcular 1-16, ortalama  $5.7 \pm 4.2$  yıldır lisanslı olarak futbol oynamaktadırlar. Futbola lisanslı olarak başlama yaşı 8-28 arasında olup, ortalama  $15.1 \pm 2.5$  yaştır. Futbolcuların sosyodemografik ve futbol yaşamlarıyla ilgili bazı veriler Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Futbolcuların sosyodemografik ve spor yaşamlarıyla ilgili bazı veriler.

	n	%
<b>Eğitim</b>		
İlkokul	32	22.0
Orta-lise	99	68.3
Yüksekokul	14	9.7
<b>Medeni durum</b>		
Bekar	138	95.2
Evli	7	4.8
<b>İş</b>		
Öğrenci	44	30.3
Serbest	66	45.5
İşçi	30	20.7
Memur	5	3.4
<b>Haftalık antrenman sayısı</b>		
1-2	30	20.7
3-5	101	69.7
5'ten çok	14	9.7
<b>Son bir yıl içinde spor yaralanması</b>		
Yok	126	86.9
Var	19	13.1

Futbolcuların BDÖ puanları 0-30 arasında olup, ortalaması  $5.8 \pm 5.7$ ; SDKE puanları 20-67 arasında olup, ortalaması  $35.8 \pm 9.5$ ; SSKE puanları 24-68 arasında olup, ortalaması  $40.3 \pm 6.7$ ; RBSÖ puanları 1-9 arasında olup, ortalaması  $1.5 \pm 0.7$ 'dir. RBSÖ puanları 0-1 puan yüksek, 2-4 puan orta, 5 ve üzerindeki puanlar düşük benlik saygısını gösterecek biçimde sınıflandırıldığında, çalışmaya katılan futbolcuların 89'unun (%61.4) yüksek, 42'sinin (%29.0) orta, 14'ünün (%9.7) düşük benlik saygısına sahip olduğu belirlenmiştir.

Yaş ve eğitim düzeyi ile ölçek puanları arasında ilişki bulunmazken, futbolcuların işiyle benlik saygısı arasında ilişki olduğu bulunmuştur. Sosyal güvencesi olan bir işte çalışanların daha düşük oranlarda orta ve düşük benlik saygısına sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Yalnızca yedi futbolcunun evli olması nedeniyle medeni durumla ölçek puanları arasındaki ilişkinin istatistiksel olarak analizi yapılamamıştır. Lisanslı olarak futbol oynamaya başlama yaşı ve lisanslı olarak futbol oynama süresi ile ölçek puanları arasında ilişki bulunmamıştır. Haftalık antrenman sayısı ile SDKE ve SSKE puanları arasında ilişki vardır. Haftada bir ya da ik kez antrenman yapanlarda SDKE puanları daha düşükken, haftada beşden çok antrenman yapanlarda SSKE puanları daha düşüktür (Tablo 3).

Tablo 2. Futbolcuların işiyle benlik saygısı düzeyleri arasındaki ilişkiler.

	Yüksek benlik saygısı	Orta benlik saygısı	Düşük benlik saygısı	Toplam
Öğrenci	n=24 (%16.6)	n=14 (% 9.7)	n=6 (%4.0)	n=44 (% 30.4)
Sosyal güvencesi var	n=30 (%20.7)	n=5 (% 3.4)	n=0 (%0.0)	n=35 (% 24.1)
Sosyal güvencesi yok	n=35 (%24.1)	n=23 (%15.9)	n=8 (%5.5)	n=66 (% 45.5)
Toplam	n=89 (%61.4)	n=42 (%29.0)	n=14 (%9.7)	n=145 (%100.0)

khi kare= 12.5, sd=4, p<0.05.

Tablo 3. Haftalık antrenman sayısı ile SDKE ve SSKE puanları arasındaki ilişkiler.

Haftalık antrenman sayısı	SDKE	SSKE
1 ya da 2	30.8 ± 9.2	38.2 ± 7.3
3-5 arasında	37.4 ± 8.9	41.4 ± 6.4
5'ten çok	34.3 ± 11.4	37.1 ± 5.6
	F=531, p<0.005	F=196, p<0.01

Son bir yıl içerisinde spor yaralanması geçiren futbolcuların BDÖ puanları geçirmeyenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir ( $12.1 \pm 7.8$  ve  $4.8 \pm 4.7$ ,  $p < 0.001$ ). Dokuz futbolcu antrenman, on futbolcu ise maç sırasında yaralanma geçirdiğini bildirmiştir. Antrenmanda yaralanma geçirenlerle maç sırasında yaralanma geçirenler karşılaştırıldığında, antrenmanda yaralanma geçirenlerin SSKE puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür ( $46.3 \pm 9.6$  ve  $39.0 \pm 5.5$ ,  $p < 0.05$ ). Son bir yıl içerisinde yaralanma nedeniyle bir hafta ya da daha az sahalardan uzak kalanlarla ( $n = 9$ ) bir haftadan uzun süre sahalardan uzak kalanların ( $n = 10$ ) ölçek puanlarının benzer olduğu bulunmuştur.

Son bir yıl içerisinde spor yaralanması geçiren futbolculardan sekizi burkulma, altısı kas çekmesi, ikisi kırık, ikisi açık yaralanma, biri tendon kopması biçiminde yaralanma geçirdiğini belirtmiştir. Bu yaralanmalar, hafif (kas çekmesi, burkulma gibi) ve ağır (kırık, tendon kopması, açık yaralanma gibi) olarak sınıflandırıldığında; yalnızca SDKE puanlarının farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Ağır yaralanma geçirenlerde SDKE puanları daha yüksektir ( $42.5 \pm 12.6$  ve  $30.4 \pm 4.4$ ,  $p < 0.05$ ).

Ölçek puanlarının korrelasyonlarına bakıldığında, BDÖ puanları ile hem SDKE, hem de SSKE puanlarının pozitif korrelasyon gösterdiği bulunmuştur. SDKE puanları ile SSKE puanları arasında da pozitif korrelasyon vardır (Tablo 4). Benlik saygısı düzeyleri ile BDÖ, SDKE ve SSKE puanları arasında da anlamlı ilişki bulunmaktadır (Tablo 5).

Tablo 4. BDÖ, SDKE ve SSKE'nin birbirleriyle korrelasyonları.

Ölçek	BDÖ	SDKE	SSKE
BDÖ	-	$r=0.32$ , $p < 0.001$	$r=0.37$ , $p < 0.001$
SDKE	$r=0.32$ , $p < 0.001$	-	$r=0.75$ , $p < 0.001$

Tablo 5. Benlik saygısı düzeyleriyle BDÖ, SDKE ve SSKE puanları arasındaki ilişkiler.

	Benlik saygısı yüksek	Benlik Saygısı Orta	Benlik Saygısı Düşük	
BDÖ puan ortalaması	$4.5 \pm 4.4$	$6.9 \pm 5.7$	$10.8 \pm 9.5$	$F=277$ , $p < 0.001$
SDKE puan ortalaması	$33.5 \pm 9.4$	$37.8 \pm 8.0$	$43.8 \pm 9.4$	$F=767$ , $p < 0.001$
SSKE puan ortalaması	$38.5 \pm 6.3$	$42.0 \pm 5.6$	$46.7 \pm 7.4$	$F=503$ , $p < 0.001$

## TARTIŞMA

Bu çalışmanın sonuçları bu örneklem grubundaki amatör futbolcularda, incelenen sosyodemografik değişkenlerden yalnızca işin benlik saygısı ile ilişkisi olduğunu göstermektedir. Sosyal güvencesi olan bir işte çalışanlar, öğrencilere ve sosyal güvencesi olmayan bir işte çalışanlara göre daha az oranda orta ve düşük benlik saygısına sahiptir.

Haftada bir ya da iki antrenman yapanların durumluk, beşten çok antrenman yapanların ise sürekli kaygı puanlarının daha düşük olduğu görülmüştür. Daha az sayıda antrenman yapanların, antrenman öncesi kendilerinden beklentilerinin daha düşük olup, daha az performans kaygısı göstecikleri, bunun da durumluk kaygı puanlarına yansımış olabileceği düşünülebilir. Daha çok sayıda antrenman yapan sporcunun ise fiziksel olarak kendini daha yeterli hissettiği, kendine daha çok güvendiği ve bu nedenle sürekli kaygısının daha düşük düzeylerde olduğu ileri sürülebilir. Bir çalışmada yarışma öncesi performans kaygısı, durumluk ve sürekli kaygı puanlarıyla kendine yeterlilik ve algılanan fiziksel yetenek düzeyinin negatif ilişki gösterdiği bulunmuştur (10). Haftada 3-5, yani ne çok ne de az sayıda antrenman yapanlarda ise hem durumluk hem de sürekli kaygı puanları yüksektir. Bu bulgu, bu futbolcuların kendilerine ve fiziksel yeterliliklerine daha çok antrenman yapanlar kadar güvenmemeleri sonucu kaygı yaşamaları ile açıklanabilir. Az antrenman yapanların kendilerinden sporla ilgili beklentileri de daha düşük olup, hem antrenman öncesi hem de sürekli olarak daha az kaygı hissettikleri ileri sürülebilir.

Çalışmanın sonuçları son bir yıl içerisinde spor yaralanması geçiren futbolcuların depresyon düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, spor yaralanmasını takiben depresif belirtilerin ortaya çıktığını düşündürebileceği gibi, süregelen depresif belirtileri nedeniyle sporcunun konsantrasyonunun azalıp yaralanmaya yol açtığını da düşündürebilir (16). Ülkemizde yapılan bir çalışmada da benzer sonuç elde edilmiş, son bir yıl içerisinde spor yaralanması sonucu spordan bir süre uzak kalan sporcular yaralanma geçirmeyenlere göre daha depresif bulunmuşlardır. Bu çalışmada sporcuda yaralanma dışında depresyona neden olabilecek diğer etkenler de sorgulanmış, ancak bu etkenlerle depresyon arasında ilişki bulunmamıştır (16). Bizim çalışmamızda da depresif belirtilerin yoğunluğu ile incelenen değişkenlerden yalnızca spor yaralanmasının ilişkili bulunması ilginçtir.

Çalışmada antrenmanda yaralanma geçiren futbolcuların sürekli kaygı puanları maçta yaralanma geçirenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Maçta yaralanma geçirenlerin rakibe karşı verilen bir mücadele sırasında yaralandıkları için daha az kaygı duydukları düşünülebilir; oysa antrenman sırasında yaralanma geçiren bir sporcunun maça hazırlanma, mücadeleye çıkma şansı bile kalmamıştır. Spor yaralanmasının ciddiyetine bakıldığında, ağır yaralanma geçirenlerin durumluk kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Torun ve ark.'nın çalışmasında hafif yaralanma geçirenlere göre ağır yaralanma geçiren sporcuların daha depresif olduğu bulunmuştur (16). Bu bulgu, antrenman öncesi, yeniden yaralanma, sahada eskisi gibi işlevsel olup olamama endişeleri ile ilgili olabilir.

Futbolcuların benlik saygısı, depresyon, durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu benlik saygısı düşüklüğü, depresyon ve kaygının sıklıkla birarada bulunabileceğini göstermektedir.

Futbolcuların depresif belirti puan ortalamaları BDÖ'de alt uç puanı olarak belirlenen 9'un altındadır (8). Durumluk kaygı puanları ortalamaları 17-71 yaş arası Türkiye normları ile benzerlik göstermektedir (Türkiye normları:  $34.0 \pm 8.6$ ) (12). Sürekli kaygı puanları ise Türkiye normlarının altındadır (Türkiye normları:  $42.7 \pm 7.6$ ) (12). Futbolcuların benlik saygılarına bakıldığında ise, yaklaşık üçte ikisinin yüksek benlik saygısına sahip olduğu görülmektedir. Her ne kadar, diğer spor dalları ya da spor yapmayan bir karşılaştırma grubu kullanılmamış olsa da, bu bulgular futbolcularda kaygı ve depresif belirti düzeylerinin oldukça düşük, benlik saygısının yüksek olduğunu desteklemektedir. Bu, düzenli spor etkinliklerine katılmanın kendine saygı ve güveni arttırdığı, kaygı, depresyon ve özkiymı azalttığı yönündeki bilgilerle uyumlu gözükmektedir (2,5,13).

İleriki çalışmalarda, sporcularda depresyon, kaygı ve benlik saygısını etkileyebilecek diğer değişkenler de incelenebilir. Örneğin, antrenörle ya da takım arkadaşlarıyla ilişkiler, takım sporu ya da bireysel spor yapanlar, stresle başa çıkmada kullanılan yöntemler gibi. Özellikle son kaynaklar ışığında (1,11), spor yaralanması sonrasında sporcuda gelişen depresyon, huzursuzluk, öfke patlamaları, düşlerde yineleyen bir biçimde o anı yaşama gibi belirti ve bulguların "posttravmatik stres bozukluğu" ile ilişkisi araştırılmaya değer görülmektedir.



### KAYNAKLAR

1. Begel D: An overview of sport psychiatry. *Am J Psychiatry* **149**: 606-14, 1992.
2. Brandon JE, Loftin JM: Relationship of fitness to depression, state and trait anxiety, internal health locus of control, and self-control. *Percept Mot Skills* **73**: 563-8, 1991.
3. Camacho TC, Roberts RE, Lazarus NB, Kaplan GA, Cohen RD: Physical activity and depression: evidence from Alameda county study. *Am J Epidemiol* **134**: 220-31, 1991.
4. Çuhadaroğlu F: *Adölesanlarda Benlik Saygısı*. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi, HÜTF Psikiyatri Anabilim Dalı, 1986, Ankara.
5. Doğan O, Doğan S, Çorapçioğlu A, Akyüz G: Aktif sosyal etkinliklere katılmanın beden imgesi ve benlik saygısına etkisi. *Psikoloji, Psikiyatri ve Psikofarmakoloji Dergisi* **2(1)**: 33-8, 1994.
6. Farmer ME, Locke BZ, Moscicki EK, Dannenberg AL, Larson DB, Radloff LS: Physical activity and depressive symptoms: the NHANES I epidemiologic follow-up study. *Am J Epidemiol* **128**: 1340-51, 1988.
7. Greist JH, Klein MH, Eischens RR, Faris J, Gurman AS, Morgan WP: Running as treatment for depression. *Compr Psychiatry* **20**: 41-54, 1979.
8. Hisli N: Beck Depresyon Envanteri'nin geçerliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikoloji Dergisi* **22 (6)**: 118-22, 1988.
9. Hisli N: Beck Depresyon Envanteri'nin üniversite öğrencileri için geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikoloji Dergisi* **23 (7)**: 3-13, 1989.
10. LaGuardia R, LabbÈ EE: Self-efficacy and anxiety and their relationship to training and race performance. *Percept Mot Skills* **77**: 27-34, 1993.
11. Nicholi AM: Psychiatric consultation in professional football. *N Eng J Med* **316**: 1095-100, 1987.
12. Öner N, LeCompte A: *Süreksiz Durumluk/Süreklî Kaygı Envanteri Elkitabı*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınları No. 333, 2. baskı, İstanbul, 1985.
13. Paffenbarger RS, Lee JM, Leung R: Physical activity and personal characteristics associated with depression and suicide in American college men. *Acta Psychiatr Scand Suppl* **377**: 16-22, 1994.
14. Smith AM, Stuart MJ, Wiese DM, Milliner EK: Competitive athletes: preinjury and postinjury mood state and self-esteem. *Mayo Clin Proc* **68**: 939-47, 1993.

15. Taylor CB, Sallis JF, Needle R: The relation of physical activity and exercise to mental health. *Public Health Rep* **100**: 195-202, 1985.
16. Torun K, Balciođlu İ, Atay S: Sakatlık geçiren bireysel mcadele sporcularında depresyon faktrnn araştırılması. *IV. Anadolu Psikiyatri Gnleri Elkitabı*, Konya, 1995, s.143-50.